

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติคในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์ด้านข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) ผู้วิจัยกำหนดกระบวนการในการวิจัยไว้ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ประชากร

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางพลีใหญ่ ตำบลบางแก้ว ตำบลบางปลา ตำบลบางโหลง ตำบลราชาเทวะ และตำบลหนองปรือ จำนวนรวม 132,431 คน (สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอบางพลี, 2553)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบางพลี ตามรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักบริหารการทะเบียน อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2544, หน้า 115) ซึ่งประชากรจำนวน 100,000 คนขึ้นไป ที่ความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ จะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน จากนั้นผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้กับตำบลทั้ง 6 ของอำเภอบางพลี ให้ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในแต่ละตำบล ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตำบล	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
บางพลีใหญ่	38,759	117
บางแก้ว	30,961	94
บางโหลง	21,011	63
บางปลา	21,983	66
ราชาเทวะ	17,782	54
หนองปรือ	1,935	6
รวม	132,431	400

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอบางพลี, 2553

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ อัครบุตร อัครสุขบุตร (2548) โดยสร้างให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นแนวทางการกำหนดกรอบแบบสอบถาม

1.2 จัดสร้างแบบสอบถามตามกรอบการวิจัยที่กำหนด โดยสร้างข้อคำถามให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนความตรงตามเนื้อหา (content validity)

1.4 นำแบบสอบถามมาแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้แก่

1) นายนิพนธ์ เลิศศรีสุวัฒนา นายอำเภอบางพลี 2) พ.ต.อ.กรวิวัฒน์ หันประดิษฐ์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางพลี และ 3) นางสาวพรศิริ กองนวล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเพื่อให้พิจารณาตรวจสอบความตรงและความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถาม พร้อมขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ซึ่งผลการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งถือว่าข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา

1.6 นำแบบสอบถามมาแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) โดยนำแบบสอบถามดังกล่าวไปใช้กับประชาชนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) จากการคำนวณตามสูตรได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

1.8 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปใช้จริง

2. ลักษณะและรายละเอียดของแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน 2 ด้าน คือ ด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด และด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด จำนวน 35 ข้อ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามให้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นว่ามีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นว่ามีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นว่ามีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นว่ามีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นว่ามีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จำนวน 2 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างข้อคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบเขียนแสดงความคิดเห็นได้โดยเสรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ได้รับการสุ่มเป็นตัวอย่าง ทั้ง 6 ตำบล ในเขตอำเภอบางพลี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้านที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดูแลรับผิดชอบอยู่
2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำแบบสอบถามไปชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในการตอบแบบสอบถามพร้อมขอความร่วมมือจากประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ตามเวลาที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วมาตรวจสอบความถูกต้อง และความเรียบร้อย จากนั้นนำมาจัดระเบียบข้อมูลและบันทึกเพื่อเตรียมการสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน

2.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงโดยภาพรวม โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) จากนั้นนำมาแปลผลเป็นระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำชุมชน ดังนี้

4.51 – 5.00	เห็นว่า มีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	เห็นว่า มีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับมาก
2.51 – 3.50	เห็นว่า มีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	เห็นว่า มีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับน้อย
1.00 – 1.50	เห็นว่า มีบทบาทในเรื่องนั้นในระดับน้อยที่สุด

2.2 การเปรียบเทียบความคิดของประชาชนเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามตัวแปร เพศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ (t-test) ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ 2 กลุ่ม

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน ตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเอฟ (F – test : One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป

2.4 หลังจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) แล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ (post hoc comparison) โดยวิธีการของ Scheffe

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากนั้นนำคำตอบมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นประเด็นสำคัญ แล้วแจกแจงความถี่ของแต่ละประเด็น ก่อนนำมาเสนอโดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ร้อยละ (percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าเฉลี่ย (mean) จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 106-108)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

n แทน จำนวนประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวม

4. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน t - test (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 112)

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

n แทน จำนวนประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) (สุวรรณีย์ สิริ โภคาภิรมย์, 2546, หน้า 209)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}, df = k-1, df_2 = n-k$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติที่ทดสอบ
	MS_b	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองภายในกลุ่ม
	df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ
	n	แทน	จำนวนประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6. ความเชื่อมั่น (reliability) ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 84)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนน

K = จำนวนข้อทั้งหมด

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม